

DE PELGRIM

*Hoe weinigen
van de vele pelgrims,
die zich zonder kaart of kompas
op deze oeverloze Oceaan
van het Occultisme
moeten begeven,
bereiken het begeerde land.*

(Uit: *De Mahatma Brieven aan A.P. Sinnett*,
bladzijde 397, brief 64 [= chronologisch 134]
over proeftijd en chelaschap)

*De geestelijke ego van de mens beweegt zich in de eeuwigheid
als een slinger tussen de uren van geboorte en dood.
Maar al zijn deze uren, die de perioden van het aardse leven
en het geestelijke leven aangeven, beperkt van duur,
en al heeft het aantal van zulke stadia in de eeuwigheid,
tussen slaap en ontwaken, illusie en werkelijkheid,
zijn begin en zijn einde,
toch is anderzijds de geestelijke pelgrim eeuwig.
Daarom zijn de uren van zijn **postmortale** leven,
naar onze opvatting, de enige werkelijkheid.
In de periode van die pelgrimsreis
die wij 'de cyclus van wedergeboorten' noemen,
staat hij, bevrijd van het lichaam,
van aangezicht tot aangezicht
tegenover de waarheid
en niet tegenover de illusies
van zijn vergankelijke aardse levens...*

(Uit: *De Sleutel tot de Theosofie*, bladzijde 155)

O, wever van uw vrijheid Ali Ritsema

Ali Ritsema (1944-2019) was voorzitter
van de TVN van 1993 tot 2002.

Dit artikel verscheen augustus 2018 onder
de titel *O, Weaver of Thy Freedom*.

Het werd vertaald door de vicevoorzitter
van het hoofdbestuur van destijds.

De Stem van de Stilte zoals doorgegeven door H.P. Blavatsky (HPB), bevat een selectie van fragmenten uit *Het Boek van de Gulden Voorschriften* en is bedoeld voor het dagelijkse gebruik van Lanoes (leerlingen). Dit *Boek van de Gulden Voorschriften* maakt deel uit van de serie waaruit ook de *Stanza's* van het *Boek van Dzyan* werden genomen waarop *De Geheime Leer* is gebaseerd. *De Stem van de Stilte* is opgedragen aan de enkelen, volgens HPB oorspronkelijk bedoeld voor de weinige mystici in de Theosophical Society (TS).

Leringen worden gegeven in drie fragmenten: *De stem van de stilte*, *De twee paden* en *De zeven poorten*. De titel van dit artikel is een aanhaling uit het fragment *De zeven poorten* en staat in verband met het fragment waarin de stem van de kandidaten vraagt (102): *Meester van uw eigen barmhartigheid, zult u de Leer van het Hart niet openbaren? Zult u weigeren uw dienaren te leiden tot het Pad van de Bevrijding?*

Dan wordt de leerling door de leraar geïnformeerd over de twee paden naar nirvana* (179): *Het PAD is één, discipel, maar uiteindelijk tweevoudig. De stadia ervan worden aangeduid door vier [viervoudig dhyana*] en zeven poorten*. Het ene is het open pad en wordt het pad van bevrijding genoemd, met onmiddellijke gelukzaligheid; het andere is het verborgen pad, het pad van zelfverloochening, met uitgestelde gelukzaligheid, het 'pad van smart'. *Beide zijn de beloning van verdienste: aan u de keus.*

De leerling die nu srāvaka* genoemd wordt, zegt in fragment 3 tegen zijn spirituele leraar dat zijn keus is gemaakt (196): *Ik dorst naar Wijsheid. Nu hebt u de sluier voor het verborgen Pad opengescheurd en het grotere yāna* onderwezen. Uw dienaar hier is gereed voor uw leiding.*

De leraar geeft dan aan (197): *Bereid u voor, want u zult alléén verder moeten reizen. De leraar kan slechts de weg wijzen.*

Dit is zoals het is: het spirituele pad, zoals aangegeven in de esoterische filosofie, is een individueel pad. Niemand kan het pad van iemand anders lopen, zoals ook het 'weven van vrijheid' een individuele zaak is. Het lopen van het pad, het weven van iemands vrijheid is een individuele onderneming naar 'de andere oever', de staat van nirvana (169): *De weg naar definitieve vrijheid ligt in uw ZELF.*

De srāvaka in fragment 3 heeft ervoor gekozen om het verborgen pad te betreden door de paramitā's*, de gouden sleutels naar de poorten waarvan de laatste en zevende prajna* is. Het is de sleutel naar de poort die van de mens een bodhisattva maakt. En de leraar vertelt hem (215): *Voordat u de laatste kunt naderen, o wever van uw vrijheid, moet u via het moeizame pad meesterschap verwerven over deze paramitā's* van volmaaktheid – de verheven deugden, zes en tien in getal.*

De poorten zijn edele poorten van deugd die leiden naar bodhi en naar prajna, de zevende stap van wijsheid. Om daar te komen, moet de srāvaka (200): *zich strijdend een weg banen door zeven poorten, zeven vestingen, bezet door sluwe machten – belichamingen van hartstochten.* Hem wordt gezegd (205) dat *de weg hard en doornig is en dat de poorten steeds nauwer worden.*

Als wij er, net als de srāvaka, voor kiezen om dit verborgen pad te nemen of beter: het pad 'worden', wat het in feite is, dan hebben we onze voet gezet op het pad van de bodhisattva. Een bodhisattva bevindt zich op het pad van de 'arya' of 'heilige', dat vier stadia heeft en slechts kan worden ingegaan dankzij een grote spirituele ontwikkeling en 'groei in heiligheid'. Deze stadia worden de 'vier vruchten' genoemd. De arhat of arhan is iemand die het hoogste en beste pad is ingegaan en daarom bevrijd is van wedergeboorten. Hij is de 'waardige, die goddelijke eerbewijzen verdient', volgens de *Theosophical Glossary*.

Dit is interessant omdat we in deel I van *De Geheime Leer* (GL) stanza VI, sloka 7 vinden wat, naar mijn mening, de opdracht is voor de mensheid op deze aarde. De woorden worden hier gericht aan de lanoe: *Reik naar de vierde 'vrucht' van het vierde pad van kennis dat leidt tot nirvana, en gij zult begrijpen want gij zult zien.*

Het is heel wel mogelijk dat dit verband houdt met de 'opwaartse ontwikkeling' naar een meer spiritueel niveau van bewustzijn op de evolutionaire reis van de mensheid; in mijn ogen een onvermijdelijke uitdaging voor de mensheid. We worden erop attent gemaakt dat (173) niemand een arhan wordt in dat leven waarin zijn ziel voor het eerst begint te verlangen naar definitieve bevrijding. In het commentaar bij de aangehaalde stanza uit de GL wordt gesteld dat door de arhat nog drie verdere graden veroverd moeten worden als die de top van de ladder van arhatschap zou willen bereiken.

Het verborgen of bodhisattva pad, houdt als doel het 'verborgen leven' in, een leven als een nirmānakāya. Voor zo'n leven moet een

nieuw gewaad geweven worden (140): *Uit de vuurhaard en de zwarte rook van een mensenleven stijgen gevleugelde vlammen op, gezuiverde vlammen, die terwijl zij zich verheffen, onder het oog van karma, tenslotte het glorieuze weefsel weven van de drie gewaden van het pad.*

Deze drie gewaden zijn buddische lichamen of vormen en worden: nirmānakāya, sambhogakāya en dharmakāya genoemd. Van deze gewaden is de nirmānakāya de meest glorieuze; dit gewaad is het resultaat van het pad van verzaking. De bodhisattva ontwikkelt deze vorm in zichzelf, terwijl hij op het pad voortschrijdt. Als hij sterft, blijft hij in dit glorieuze lichaam dat hij voor zichzelf geweven heeft, *onzichtbaar* voor de mensheid, om over haar te waken en haar te beschermen, in plaats van nirvana in te gaan, zoals in Glossarium 3 van *De Stem van de Stille* wordt uitgelegd. Dit in tegenstelling tot de sambhogakāya en de dharmakāya die ervoor kiezen om elke mogelijke relatie met deze aarde en elke gedachte eraan achter zich te laten.

Bovenstaande aanhaling toont aan dat de 'dorst naar wijsheid' zuivering vereist, een zuivering in de vuurhaard van het leven, waarbij geleidelijk aan alle onzuiverheden in onze aard die de zwarte rook veroorzaken, opgebrand worden in het vuur van wijsheid, terwijl gevleugelde of gezuiverde vlammen een nieuw gewaad weven. Hierbij zouden de paramitā's kunnen worden beschouwd als draden voor het weefsel.

Elk van de poorten kan alleen geopend worden door de gouden sleutel, als het noodzakelijke transcendentale aspect van de vereiste deugd verworven is. Dit betekent dat de deugden tot het meest subtiële niveau verfijnd moeten worden door voortdurend en grondig onderzoek: het omvormen van het Zelf door meditatie en kennis.

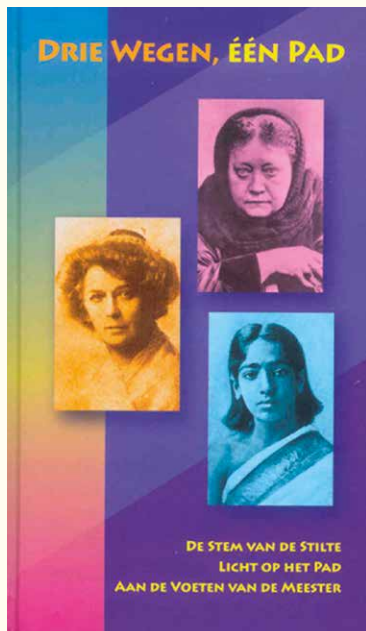
Het is zonneklaar dat dit niet eenvoudig is en daarom worden door de leraar vele adviezen gegeven voor het 'weven van uw vrijheid'. Sommige adviezen zijn gemakkelijk te begrijpen en over andere moet goed nagedacht worden. Bijvoorbeeld (217): *Voordat u de eerste poort kunt naderen, moet u leren uw lichaam van uw denkvermogen te scheiden, de schaduw te verdrijven en in het eeuwige te leven...*

Is het mogelijk om het lichaam van het denkvermogen te scheiden? En zo ja, hoe doen we dat? Eén van de eerste instructies in fragment 1 kan ons misschien helpen (4 en 5): *Het denken is de machtige verdelger van het werkelijke. Laat de discipel de verdelger verdelgen.* Dit wordt (in 3) voorafgegaan door: *Onverschillig geworden voor alles wat waarneembaar is, moet de leerling de rajah [overheersing] van de zinnen leren onderkennen, de gedachtenvoortbrenger die begoocheling wekt.*

We vallen meestal ten prooi aan onze zintuigen, aan gedachten, emoties, herinneringen en impulsen van de persoonlijkheid die worden opgeroepen door het bewustzijn dat in de cellen van de organen van ons lichaam is opgeslagen. De cellen van ons lichaam staan onderling in verbinding met ons denkvermogen en daarom met de staat van ons denkvermogen. Als de focus van ons denkvermogen rust op de persoonlijke, materiële kant van het leven, dan zullen de cellen daarmee in overeenstemming zijn en daardoor indrukken vanuit het hart, het meest spirituele orgaan van het lichaam,

het verblijf van de 'wijsheid van boven' blokkeren! Als we in staat zijn ons bewust te worden van deze blokkades door de *rajah* van de zintuigen te herkennen, als we (81): *het lichaam passief, het hoofd koel, de Ziel hard en zuiver als een fonkelende diamant* hebben gemaakt, dan bevrijden we onszelf van de lichamelijke invloeden van de persoonlijkheid (zijn we losgekomen van de schaduw, zoals het lichaam vaak genoemd wordt) en hebben we vrij baan gemaakt voor de influisteringen van het hart.

In dit proces van 'het lichaam scheiden van het denken' en het meer ontvankelijk worden voor de wijsheid van het hart zullen de cellen meer en meer een overwegend spirituele aard verkrijgen, en zal het lichaam uiteindelijk meer en meer etherisch worden: gespiritualiseerd. Dan kunnen we zeggen: de discipel is, dankzij het volgen van de impulsen van het 'hart' de begoochelende aard van het denken aan het verdelgen: de verdelger van het werkelijke aan het verdelgen.

Wat dit proces betreft zijn de instructies in *De Stem van de Stilte* nogal streng (54): *Worstel met uw onreine gedachten, voordat zij u overweldigen. Gebruik hen, zoals zij u zullen gebruiken, want als u hen spaart en zij schieten wortel en groeien, weet dan dat deze gedachten u zullen overweldigen en doden.* En 57 vermeldt: *Voordat het verstand van uw Ziel kan begrijpen, moet de kiem van de persoonlijkheid worden uitgeroeid, de worm van de zinnen vernietigd, opdat een herrijzen niet meer mogelijk is.* Vervolgens 75: *Dood in uw binnenste alle herinneringen aan vroegere ervaringen. Zie niet om, of u bent verloren.*

Achter dit alles is één ding van het allergrootste belang. Het mag niet over het hoofd worden gezien en dient nooit vergeten te worden: de 'grond' waarop we 'lopen', het motief, de drijfveer van binnenuit! Deze grond moet juist zijn, sterk en de basis zijn van al onze inspanningen. Anders zullen we niet in staat zijn om de beproevingen en valkuilen, leven na leven, zonder

vrees tegemoet te treden.

Als we het spirituele pad kiezen uit eigenbelang, voor het heil van onszelf, dan zou dat een zelfzuchtige actie zijn. Daarom wijst de leraar de beginner er in 143 tot 145 op dat het **open pad de weg is naar zelfzuchtige gelukzaligheid, die wordt gemeden door de bodhisattva's van het 'Verborgene Hart', de Boeddha's van Compassie. Leven voor het welzijn van de mensheid is de eerste stap, zegt hij, de beoefening van de zes verheven deugden is de tweede. Het nederige kleed van nirmanakâya aannemen betekent eeuwige gelukzaligheid voor het Zelf verzaken om te helpen met de verlossing van de mens. Om nirvana's gelukzaligheid te bereiken, maar om die op te geven, is de meest verheven, de laatste stap, - de hoogste op het pad van zelfverloochening.**

Zodoende kunnen we onszelf afvragen (307): *Kan er gelukzaligheid zijn, wanneer al wat leeft moet lijden? Zult u gered worden en de hele wereld horen wenen?* Wat is **ons** antwoord op deze vragen? Zijn wij net als de srâvaka? Hebben wij ook 'dorst naar wijsheid'?

Als dat zo is, kies dan uw weg, o wever van uw vrijheid ... maar alleen om steeds weer met de ellende van de wereld te worden verenigd en om tot het eindeloze einde onzelfzuchtig te zijn.

Uit: *The Theosophist*, augustus 2018

Vertaling: Louis Geertman

Korte uitleg van gebruikte woorden:

- * dhyana: de staat van meditatie waarvan er vier graden zijn
- * nirvana: vrij zijn van de beperkingen van 'maya' of illusie
- * paramitâ's: de zes transcendentale deugden
- * prajna: synoniem van mahat, het universele denkvermogen
- * srâvaka: iemand die luistert, een leerling die spirituele instructies bijwoont
- * yâna: voertuig; mahayâna is het 'grote voertuig' en hinayâna 'het kleinere voertuig'

Foto: Ali en Louis, internationale conventie Adyar, december 1996

TVN-lid dat haar stoffelijk lichaam heeft afgelegd

Op 16 december 2019 is mevrouw Ali Ritsema uit Zoetermeer overgegaan.
Zij was 75 jaar en lid sinds 1982.

Moge onze liefde en dankbaarheid haar begeleiden op haar verdere zielereis.